

Hållbarhetsrapport

Köpings kommun 2022

Dokumenttyp	Rapport
Version	1.2
Dokumentansvarig	Kanslichef
Gäller för	Kommunkoncernen
Beslutat/antaget datum/§§	
Beslutat/antaget av	

Hållbar utveckling globalt och lokalt

I Köpings kommun arbetar vi för att bygga ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Vi har tre kommunövergripande utvecklingsmål med tillhörande delmål:

- När vi säger tillsammans menar vi det
- Vi växer med ansvar
- Det vi erbjuder lockar

Utvecklingsmålen är knutna mot målen i Agenda 2030 och uttrycker en tydlig vilja att arbeta med miljö- och hållbarhetsfrågor.

Kommunen har en viktig roll i arbetet för en hållbar utveckling genom att det allmänna, enligt regeringsformen¹, ska ”främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer” samt genom de kommunala grunduppdragen så som skola, vård, omsorg, infrastruktur och samhällsplanering.

Vad är en hållbar utveckling?

Hållbar utveckling är ett begrepp som används för att peka ut en önskvärd samhällsutveckling. En vanligt förekommande definitionen av begreppet kommer ur FN:s rapport "Vår gemensamma framtid"² som publicerades i 1987 och lyder:

Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Denna definition innehåller två grundläggande koncept:

- Behov, och speciellt de grundläggande behoven hos världens fattiga, för vilka prioritet ska ges, och
- Ekosystemens begränsade möjligheter att tillgodose nuvarande och framtida behov vilket påverkas av tekniska möjligheter och social organisation.

För att inte utarma ekosystemens möjligheter att tillgodose nuvarande och framtida behov får naturen inte utsättas för systematisk koncentrationsökning av ämnen från berggrunden, systematisk koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion eller systematisk undanträngning med fysiska medel.

För att säkerställa våra grundläggande sociala behov får det inte heller finnas strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet eller mening.

¹ Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform

² [Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development \(un.org\)](https://www.un.org/en/content/dam/repohighlights/reports/doc/our-common-future-report-of-the-world-commission-on-environment-and-development-un.org.pdf)

Hållbarhetsrapport

Köpings kommun tar fram denna hållbarhetsrapport för att lyfta fram hur kommunens arbete bidrar till en hållbar utveckling samt för att visa på några av de utmaningar vi ser framför oss för att nå en hållbar utveckling.

Hållbarhetsrapporten är framtagen av Köpings kommuns hållbarhetsgrupp bestående av Caroline Evenbom, Social och arbetsmarknadsförvaltningen, Emma Folkesson, Personalavdelningen, Inger Sjögren, Kommunledningsförvaltningen, Johanna Burén, Kommunledningsförvaltningen, Maria Westermark, Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, Patric Gill, Måltidsenheten, Peter Sundström, Utbildningsförvaltningen, Pia Lindahl, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Sofia Nestor, Vård och omsorgsförvaltningen samt Åsa Johansson Personalavdelningen.

Snabba fakta om hållbarhetsfrågor i Köpings kommun³

³ Fakta om Köping är bedömd i relation till riket i stort.

Ingen fattigdom

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.

Mål 1 handlar om att säkerställa att ingen lever i extrem fattigdom år 2030, men också om att minska människors utsatthet och sårbarhet för extrema händelser och katastrofer.

Fattigdom handlar inte bara om inkomst utan också om brist på makt, inflytande, socialt skydd och säkerhet. Sverige har ett väl utbyggt välfärdssystem och hög levnadsstandard, men den inkomstrelaterade ojämlikheten ökar och mellan 1 och 2 procent av Sveriges befolkning lever idag i fattigdom.

Våra utmaningar

- **Minska antalet barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.**
Antalet barn i Köpings kommun som lever i ekonomiskt utsatta hushåll minskar men ligger högt i jämförelse med angränsande kommuner samt riket som helhet.
- **Öka antalet ungdomar som fullföljer sin gymnasieutbildning**
Antalet ungdomar i Köpings kommun som fullföljer sin gymnasieutbildning är lägre än önskat.
- **Öka antalet hushåll med egen försörjning**
Antalet hushåll i Köpings kommun som får ekonomiskt bistånd har stadigt minskat under flera år och antalet är lågt jämfört med andra jämförbara kommuner.

Det här gjorde vi under 2022

Försörjningsstöd – Genom kommunens arbete med offensiva anställningar (bidragsanställningar) minskade antalet hushåll med försörjningsstöd och fler hushåll blev självförsörjande. Under året sjönk antalet hushåll från 559 till 453.

Feriearbete – Genom kommunens satsningar på kommunala feriearbeten och tillfälliga jobb för unga fick 98 ungdomar möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Under 2022 prioriterade Arbetsförmedlingen medel för att möjliggöra att ungdomar från socioekonomiskt utsatta områden kunde få sommarjobb och 50% av feriejobben gick till ungdomar som var bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar.

Fritids och lovaktiviteter – Under året har kostnadsfria fritids och lovaktiviteter erbjudits. Exempel på aktiviteter var att prova på sporter och föreningsaktiviteter.

Fritidsbanken - Genom Fritidsbanken erbjöd kommunen avgiftsfria lån av fritidsutrustning.

Hur går det?	2020	2021	2022
Antal utlån i fritidsbanken⁴	455 utlån	2082 utlån	1211 utlån
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år⁵	9,4	9,1	10,7

⁴ Källa: Intern statistik

⁵ Källa: Kolada

Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart skogsbruk

Mål 2 handlar om att alla människor ska få möjlighet till bra och näringsrik mat året om och att vår livsmedelsproduktion är hållbar. I Sverige är det inte hunger och undernäring som är de största utmaningarna utan ohälsosamma matvanor och för lite motion som leder till övervikt och fetma.

Våra utmaningar

- **Minska andelen invånare med övervikt eller fetma**
Andelen invånare med övervikt eller fetma i Köpings kommun är högre än i riket.
- **Minska risken för undernäring inom äldreomsorgen**
Undernäring inom äldreomsorgen leder till fallskador. Vi behöver fortsätta vårt arbete med att minska risken för undernäring inom äldreomsorgen.
- **Öka andelen ekologiska och lokalproducerade livsmedel**
Genom att öka andelen ekologiska och lokalproducerade livsmedel i kommunens verksamhet kan våra livsmedelsinköp bidra till att skapa hållbara system för livsmedelsproduktion.
- **Minska matsvinnet**
Matsvinn är mat som kastas fast den egentligen skulle kunnat ätas upp. Genom ett fortsatt arbete för att minska matsvinnet i kommunens måltidsverk kan kommunen bidra till en mer hållbar användning av resurser.

Det här gjorde vi under 2022

Undernäring - Måltidsenheten har sett över recept inom äldreomsorgen för att förebygga undernäring. Vård och omsorgsförvaltningen har påbörjat ett arbete för att se över hur de kan förebygga undernäring hos äldre och personer inom LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Minskat matsvinn - Måltidsenheten arbetar kontinuerligt mot matsvinn genom uppföljning, information och aktiva val.

Hälsosamma matvanor - För att uppmuntra till hållbara och hälsosamma matvanor arbetar kommunens måltidsenhet enligt modellen Gröna tråden. Detta innebär att

maten är hantverksmässigt lagad med fina råvaror i säsong och med ökande andel ekologisk, lokalproducerad samt vegetarisk mat.

Säkerställa att måltidssituationen för våra elever och för de äldre inom äldreomsorgen håller en hög kvalitet - Genom att se över måltidssituationerna för såväl elever som för de äldre inom äldreomsorgen har man bland annat identifierat förbättringsmöjligheter rörande brister i utrustningen för att hantera måltiderna på rätt sätt. Genom att skapa bättre vägar för kommunikation och åtgärda identifierade brister kommer måltidssituationen bli ännu bättre.

Hur går det?	2020	2021	2022
Andel ekologiska livsmedel ⁶	34,0 %	33,2 %	32,9 %
Antalet fallskador för personer 65+, antal/100 000 invånare ⁷	4160	4022	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året

⁶ Källa: Måltidsenheten Köpings kommun

⁷ Fallskador bland personer 65+, 3-årsmedelvärde, antal/100 000 invånare – avser genomsnittligt antal slutenvårdstillfällen till följd av fallolyckor bland individer 65 år och äldre under föregående tre år. Källa: Kolada

God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Mål 3 handlar om att säkerställa att alla människor ska kunna leva ett hälsosamt liv. I Sverige är den självskattade hälsan och tillgången till hälso- och sjukvård god i jämförelse med många andra länder. Samtidigt finns hälsoskillnader mellan olika grupper i samhället. Hälsan i befolkningen formas genom ett samspel av ärftliga faktorer och levnadsvanor, livsvillkor och levnadsförhållanden. Folkhälsan påverkas också av politiska beslut, samhällets organisation och resurser, åldersstrukturen i befolkningen liksom av individens förutsättningar att fatta beslut som gynnar hälsan.

Våra utmaningar

- **Ojämlig hälsa**
Den genomsnittliga nivån av hälsa är god i kommunen och andel invånare med bra självskattat hälsotillstånd ökar. Dock visar utvecklingen en ökad ojämlikhet i hälsa mellan olika grupper utifrån bland annat socioekonomi, kön, ålder och funktionsvariation. Inom vissa områden ligger vi sämre till i jämförelse med andra kommuner, exempelvis när det gäller fetma, incidens av hjärtinfarkter, fallskador bland äldre, rökning samt konsumtion av frukt och grönt. Enligt folkhälsomyndighetens jämförelser av levnadsvanor i Sverige är levnadsvanorna i Köping sämre än riksgenomsnittet.
- **Barn i ekonomiskt utsatta och trångbodda hushåll**
Andel barn som lever i ekonomiskt utsatta och trångbodda hushåll i Köpings kommun är hög i jämförelse med länets samtliga kommuner. Detta har en negativ inverkan på barns livsvillkor och hälsa i flera avseenden.
- **Ökande psykisk ohälsa**
Den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar, i synnerhet bland flickor. Även den fysiska inaktiviteten ökar bland barn och unga och färre barn och unga lever upp till rekommendationen om fysisk aktivitet.

Det här gjorde vi under 2022

Barn och ungas psykiska hälsa – För att stärka barn och ungas psykiska hälsa startade kommunen upp ett arbete kring *Dans för hälsa* - vilket är en forskningsbaserad metod för att stärka barn och ungas psykiska hälsa. Dans för hälsa införs i

verksamheterna under 2023. Under 2022 har två instruktörer utbildats, informationsinsatser har genomförts och rekrytering till dansgrupper har påbörjats.

Psykisk hälsa – I samverkan med region Västmanland har en läns-gemensam handlingsplan för suicidprevention tagits fram.

Sommarläger LSS – Under 4 veckor sommaren 2022 genomfördes ett sommarläger där personer inom LSS unga vuxna fick möjlighet att utöva olika idrotter. Sommarlägret genomfördes i samarbete mellan kommun och föreningslivet.

Stimulera fysisk aktivitet – Regelbunden fysisk aktivitet minskar risken för ohälsa. Under 2022 arbetade kommunen med trygghetsskapande åtgärder kring gång- och motionsspår (exempelvis belysning), förnyade flera av kommunens lekplatser, invigde en ny isbana och arbetade med att utveckla Kristinelunds sportfält till en öppen plats för rekreation, fysisk aktivitet och möten.

Hur går det?	2020	2021	2022
Invånare med bra skattat hälsotillstånd⁸	66 %	70 %	65 %
Levnadsvanor i befolkningen, index (max = 100)⁹	Ingen mätning 2020	34	32

⁸ Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%) enligt Liv & hälsa. Källa: Kolada

⁹ Sammanräkning av följande mått: Invånare med fetma, andel (%), Invånare med riskabla alkoholvanor, andel (%), Invånare 16–84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%), Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%) samt Invånare 16–84 år som äter frukt och grönt mer än 3 ggr/dag, andel (%). Indexvärde där regionen/kommunen med högst värde får 100 och regionen/kommunen med lägst värde får 0. Ett högt värde indikerar goda levnadsvanor i befolkningen. Källa: Kolada

God utbildning för alla

Säkerställa inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Mål 4 handlar om allas rätt till utbildning. Trots globala framgångar vad gäller utbildning saknas det fortfarande utbildade lärare och miljontals vuxna kan fortfarande inte läsa och skriva. Sverige har sedan länge ett väl utbyggt skolsystem. Trots det kvarstår problem med kunskapsskillnader mellan pojkar och flickor och bristande likvärdighet mellan skolor.

Våra utmaningar

- **Antalet elever i årskurs 9 som har behörighet till gymnasiets yrkesförberedande program har minskat**
Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och hälsa och betygen i grundskolans årskurs 9 är av avgörande betydelse för skolelevens benägenhet att studera vidare.
- **Andelen elever med socioekonomiska utmaningar är högre än riksgenomsnittet**
Det finns ett starkt samband mellan elevernas prestationer i skolan och föräldrarnas utbildningsbakgrund samt om elevens föräldrar har en eftergymnasial utbildning. Köping har en något högre andel elever med utländsk bakgrund och en lägre andel vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning än riksgenomsnittet.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat omfattar att leverera utbildningsverksamhet till Köpings kommuns invånare och förbereda eleverna för ett kommande arbetsliv, har följande insatser gjorts i syfte att verka för en god utbildning för alla.

Ökad kvalitén i undervisningen – Genom kollegialt lärande och dialoger har utbildningsförvaltningen arbetat för ökad kvalitet i undervisningen. Det kollegiala lärandet har bland annat handlat om att få bättre överlämningar och övergångar när elever byter stadier samt uppföljning av förskoleklassers kunskaper inom matematik och språk.

Breddat utbildningsutbud – Genom uppstarten av en ny utbildningen mot speciallistundersköterska har Köpings utbud av Yrkehögskoleutbildning (YH) ökat. Sedan 2019 har Köping en YH utbildning mot produktionstekniker. Under 2022 startades även en ny lärlingsutbildning med inriktning kock på vuxenutbildningen.

Stärkt barn- och elevhälsoarbete – Barnhälsosteam, som arbetar för att främja en god hälsa bland våra barn, har skapats inom förskolan och flera av skolornas elevhälsosteam har under året genomfört specialpedagogiska skolmyndighetens elevhälsoutbildning.

Under senhösten inledde en tvärprofessionell arbetsgrupp arbetat med att ta fram en aktuell elevhälsoplan för våra elevhälsosteam. Detta för att öka möjligheterna till en likvärdig elevhälsa. Detta arbete kommer att fortsätta under 2023.

Hur går det?	2020	2021	2022
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram	87 %	86 %	80 %
Andel elever med gymnasieexamen inom 3 år	56 %	63 %	62 %
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation	51 %	50 %	53%

Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Jämställdhet uppnås när flickor och pojkar, kvinnor och män har samma rättigheter och möjligheter att själva forma sina liv. Målet innebär därför att alla länder ska garantera att flickor och kvinnor har möjlighet till utbildning, lever i frihet från våld och att skadliga traditioner som barnäktenskap upphör. I Sverige är det övergripande målet för jämställdhetspolitiken att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Våra utmaningar

- **Öka andelen heltidsarbetande kvinnor inom Vård- och omsorg**
Ett heltidsarbete bidrar till trygghet och frihet då en heltidslön ger förutsättningar för att bli ekonomiskt självförsörjande och ger bättre pension. Idag är det betydligt vanligare att kvinnor än män arbetar deltid, varför heltidsarbete även är en viktig jämställdhetsfråga. Vår utmaning är att öka andelen heltidsarbetande inom vård- och omsorg.
- **Öka andelen föräldrapenningdagar och dagar med tillfällig föräldrapenning som tas ut av män**
Föräldrapenning betalas ut till föräldrar för att de ska kunna vara hemma och ta hand om sina barn i stället för att arbeta, söka arbete eller studera. I Köpings kommun tas 27% av föräldrapenningdagarna ut av män vilket är lägre än riksgenomsnittet.
- **Öka kunskapen om jämställdhet och om våld i nära relationer**
Kunskapen om jämställdhet samt om våld i nära relationer är lägre än önskat i kommunen. Som arbetsgivare behöver vi arbeta för att öka kunskapen om jämställdhet i stort och våld i nära relation bland Köpings kommuns medarbetare och chefer.
- **Öka tryggheten för flickor och pojkar i skolan**
Pojkar har generellt lägre skolresultat än flickor. Samtidigt är det en lägre andel flickor än pojkar som upplever trygghet och studiero i skolan. Vi behöver fortsätta förbättra skolresultaten och tryggheten i skolan för både flickor och pojkar.

Det här gjorde vi under 2022

Arbete för ökad kunskap om normer och jämställdhet - Kommunen arbetade med normkreativitet och jämställdhet bland barn och ungdomar. Normkreativitet handlar om att varje barn ska få känna att hen duger precis som hen är och att alla barn ska ges möjligheten att utvecklas utan att begränsas av andras föreställningar.

För att öka allmänhetens kunskap om våld i nära relationer gjordes under 2022 återkommande inlägg i sociala medier med information om mäns våld mot kvinnor/våld i nära relationer och vilket stöd det finns att få.

Kommunen medverkar i nationellt projekt via SKR för att öka kunskapen och systematisk följa upp våldsutsatta.

En vecka fri från våld - kommunen uppmärksammar i november "en vecka fri från våld" som är en återkommande kampanj- och aktivitetsvecka som sätter ljuset på det förebyggande arbetet mot mäns och killars våld.

Jämställd utbetalning av försörjningsstöd - Vi var en av de första kommunerna att införa jämställd utbetalning, dvs att hushållets försörjningsstöd delas mellan paret, istället för att endast en person, generellt sett mannen, får hela utbetalningen.

Processer för jämställda löner - I den årliga lönekartläggningen har kommunen utvecklat processen för att uppnå jämställda löner. Kartläggningen görs för att upptäcka om det finns skillnader i lön som grundar sig i kön.

Heltidsresan - Kommunen har fortsatt arbetet med heltidsresan där heltid ska ses som norm när man arbetar i kommunen.

Hur går det?	2020	2021	2022
Andelen heltidsarbetande månadsavlönade inom kommunen.	71 %	73 %	77%
Andelen föräldrapenningdagar och tillfällig föräldrapenning som tas ut av män.	26,6%	29,1 %	26,7%
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram			
Pojkar	83 %	86 %	75 %
Flickor	91 %	87 %	84 %

Andel elever med gymnasieexamen inom 3 år			
Pojkar	56 %	60 %	62 %
Flickor	56 %	67 %	61 %

Rent vatten och sanitet för alla

Säkerställa tillgång till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Tillgång till rent vatten och bra toalettlösningar är en förutsättning för människors liv och hälsa. Mål 6 handlar om att se till att alla har tillgång till rent vatten och god sanitet. För att klara det behöver vattenkvaliteten förbättras, föroreningar och utsläpp minska och vattenanvändningen behöver effektiviseras.

I Sverige är tillgången till vatten och sanitet god, men vår konsumtion leder till ohållbar vattenanvändning i andra delar av världen.

Det här är våra utmaningar

- **Säkerställa långsiktig tillgång till dricksvatten av god kvalitet.**
Bra dricksvatten i våra kranar har länge varit en självklarhet i Sverige. Klimatförändringarnas konsekvenser i form av ökade nederbörd och ökad risk för översvämningar kommer innebära stora utmaningar såväl för de kommunala vattentäkterna som för enskild vattenförsörjning.
- **Öka andelen sjöar och vattendrag i kommunen som uppnår god ekologisk status.**
Ett vattendrags ekologiska status baseras på inventeringar av växtplankton, bottenlevande djur, alger, växter och fisk. Ett vattendrag med god ekologisk status kännetecknas av fungerande ekosystemen och att ekosystemtjänsterna upprätthålls. I Köping uppnår 5,9% av vattendragen och 22,2% av sjöarna god ekologisk status.
- **Skapa plats för dagvattenhantering**
När staden växer och utvecklas och klimatet förändras ställs det nya krav på hantering av dagvatten. Kommunen har en utmaning i att anpassa såväl dagvattensystem som naturliga vattenflöden för att kunna hantera dessa förändringar.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat omfattar att förse kommunens tätorter med dricksvatten och omhändertagande av avloppsvatten, har följande insatser genomförts i syfte att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten.

Förbättrad hantering av dagvatten i hamnen - Under året byggdes dagvattenrening i hamnområdet ut. I hamnområdet lagras stora mängder gods vilket bidrar till att dagvattnet förorenas med exempelvis partiklar och metaller. Genom en utbyggnad av dagvattenreningen i hamnområdet kommer utsläppen till Mälaren att minska.

Effektiv vattenanvändning - Flera av kommunens förvaltningar är kranmärkta. Detta innebär att man väljer bort buteljerat vatten och i stället serverar kranvatten. Att använda kranvatten minskar miljöpåverkan från transporter och behovet av förpackningar samt är billigare för verksamheten. Att kommunkoncernens förvaltningar och bolag ska vara kranmärkt ingår som ett av målen i kommunens avfallsplan.

Hur går det?	2020	2021	2022
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	5,9	5,9	Nyckeltal ändra -ej tillgängligt för året
Antal Kranmärkta förvaltningar/kommunala bolag ¹⁰	-	1	2

-
- ¹⁰ Kranmärkta förvaltningar är SBF (2021) och KBAB (2022).

Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Globalt sett orsakar energiförsörjningen stora hälso- och miljöproblem då energin till stor del kommer från användning av fossila bränslen. För att nå en hållbar energianvändning behöver därför andelen förnybar och miljövänlig energi öka och energianvändningen behöver effektiviseras.

Våra utmaningar

- **Säkra tillgången till modern energi för alla.**
En stor andel av kommunens utsläpp av växthusgaser kommer från användningen av fossil energi. Då användningen av fossil energi ska minska för att Sverige ska nå klimatmålen behöver användningen av fossila bränslen ersättas med förnybara bränslen.

Köpings kommun kan öka tillgången till modern energi för alla genom att arbeta för ökad produktionen av förnybar energi i kommunen samt effektivisera energianvändningen i befintliga verksamheter.
- **Öka andelen förnybar energiproduktion i Köping.**
Inom Köpings kommun är produktionen av förnybar el låg. Kommunen kan verka för att öka produktionen av förnybar el genom att främja elproduktion från sol, vind och vatten.
- **Energieffektivisera**
Tillgänglig energin bör användas på smart och resurseffektivt. Kommunen kan arbeta för en minskad energianvändning genom energieffektivisering i egen verksamhet samt genom att öka kunskapen om energieffektiviseringsåtgärder i kommunen som helhet.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat omfattar att tillvarata industrins spillvärme vid produktion av fjärrvärme och att kommunens egna fordon främst drivs med fossilfria bränslen, har följande insatser genomförts i syfte att verka för en hållbar energi för alla.

Klimat och energirådgivning - Kommunens energi- och klimatrådgivning gav energi- och klimatrådgivning till 61 privatpersoner och 6 företag och organisationer.

Energi- och klimatrådgivningen kan ge tips och råd om bland annat hur man kan minska sin energianvändning, vad man ska tänka på vid byte av värmesystem samt kan vara stöd och bollplank om man funderar över att installera solceller.

Minskad energianvändning i kommunens lokaler - Genom ett kontinuerligt arbete för att minska energianvändningen i kommunens lokaler minskade energianvändningen i kommunens fastigheter under 2022. Ett exempel är att solskydd har monterats på förskolor i Munktorp och Kolsva i syfte att minska värmeproblem under varma dagar och därmed även minska behovet av kyla i lokalerna.

Hur går det?	2020	2021	2022
Energianvändning kommunens lokaler (kWh/m ²)	191,9	198,4	195,5
Andel fossiloberoende fordon i kommunens organisation (%)	52,4 %	55,9 %	61,5%
Slutanvändning av energi i det geografiska området (MWh/invånare)	42	46	Nyckeltal ämnat ej tillgängligt för året

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för en varaktig, inkluderande och ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Globalt är arbetsrelaterade olyckor, otrygga arbetsförhållanden och barnarbete ett problem. Vi i Sverige bidrar till bristande arbetsförhållanden i andra länder om och när vi köper produkter som är producerade i företag med bristfällig arbetsmiljö.

I Sverige är sysselsättningsgraden hög och löner och arbetsvillkor är, globalt sett, goda. Våra utmaningar består bland annat i att öka andelen unga samt personer med funktionsnedsättning som är i arbete.

Våra utmaningar

- **Göra Köpings medborgare anställningsbara och oberoende av ekonomiskt bistånd**
Varje enskild medborgare har rätt till arbete och rätt till möjlighet att förtjäna sitt uppehälle genom arbete enligt FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Sveriges nationella mål är att över 80 procent av antalet invånare i åldern 20–64 år ska ha ett förvärsarbete. I Köping är andelen sysselsatta strax under målvärdet, 79,2 %. Andelen förvärsarbetande män är något högre (81,8 %) än andelen förvärsarbetade kvinnor (76,5 %).
- **Höja utbildningsnivån i kommunen**
Andelen unga (17–24 år) som varken arbetar eller studerar är högre i Köpings kommun än genomsnittet för riket.
- **Hållbarhetskrav vid upphandling**
Genom att ställa hållbarhetskrav vid upphandling kan kommunen bidra till bättre arbetsvillkor i andra länder.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat omfattar att kontinuerligt arbeta för att förbättra och följa upp kommunmedarbetares arbetsmiljö genom återkommande medarbetarundersökningar, har följande insatser vilka bidragit till anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt genomförts.

Arbete för ungdomar som saknade gymnasieexamen – ESF projektet #Klar framtid bedrevs mellan 2020 och 2022 för ungdomar mellan 20–24 år som saknade gymnasieexamen. Projektet genomfördes i syfte att identifiera arbetsmetoder och insatser som möjliggör att fler ungdomar i Köping motiveras till att studera och etablera sig på arbetsmarknaden i en hållbar och självförverkligande försörjning.

Ny samverkansöverenskommelse med Arbetsförmedlingen – tecknades under 2022 kring formerna för samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen. I överenskommelsen förtydligas vilka målgrupper samt mötes forum man ska arbeta med.

Arbete för att öka förståelsen för personer långt från arbetsmarknaden

Som en del i att öka förståelse för de som står långt ifrån arbetsmarknaden har Social och arbetsmarknadsförvaltningen samt LSS/socialpsykiatri satsat på ökad kompetens om tillgänglig miljö och om NPF-diagnoser.

Med tillgänglig miljö avses i det här hänseendet att göra miljön tydlig och att anpassa vårt bemötande för personer med kognitiva svårigheter (tex hantera text, tid och planering). Utifrån denna satsning har förvaltningshuset utrustats med mötesrum som minimerar yttre stimuli för att personer med NPF-diagnos inte ska bli distraherade.

Med NPF-diagnoser avses personer med diagnoser inom autismspektrat, tex autism, ADHD.

Hur går det?	2020	2021	2022
Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%) ¹¹	77,5 %	79,2 %	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året
Invånare 17–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) ¹²	9,0	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året

¹¹ Källa: Kolada

¹² Inkluderar personer som inte haft inkomster som överskrider ett basbelopp, inte haft studiemedel, varit utbildningsregistrerade eller studerat vid SFI mer än 60 timmar. Källa: Kolada Statistiken uppdateras v 16 2023.

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

En inkluderande, innovativ och hållbar industri är av stor vikt för att lyfta människor ur fattigdom och en väl fungerande och hållbar infrastruktur främjar ekonomisk tillväxt och utveckling.

Sverige har en väl utbyggd infrastruktur och ett innovationsfrämjande klimat vilket är fördelaktigt för att klara av den omställning till ett klimatneutralt och resurseffektivt samhälle som står framför oss.

Våra utmaningar

- **Näringslivets klimatpåverkan**
Den tillverkningsindustri som finns i Köping har i dagsläget en stor klimatpåverkan, vilket innebär att dessa industrier har en stor utmaning i omställningen till ett klimatneutralt Sverige 2045.¹³
- **Infrastruktur för energiöverföring**
Energisystemen är under förändring och med elektrifieringen av samhället kommer nya och förändrade krav ställas på energiöverföring. I nuläget kommer en hög andel av energianvändningen i Köpings kommun från fossila bränslen. En utfasning av användningen av fossila bränslen kommer medföra en ökad användning av förnybara bränslen (såväl i fast form som i form av el) och därmed kommer kraven på infrastrukturen för energiöverföring att förändras.
- **Infrastruktur för transporter**
I ett attraktivt samhälle krävs, förutom tillgång till bostäder och arbetskraft med rätt kompetens, goda transportmöjligheter för såväl gods som människor. En väl fungerande arbetspendling är en förutsättning för tillväxt i hela länet, men för att arbetspendlingen ska bli miljömässigt hållbar behöver kollektivtrafikens andel öka väsentligt från dagens relativt låga nivå. I Köping är andelen av befolkningen som bor i kollektivtrafiknära lägen mycket låg.

¹³ Sveriges klimatpolitiska mål är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Det här gjorde vi under 2022

Förbättrad infrastruktur för transporter – För att skapa en säkrare infrastruktur för gångare och trafikanter hastighetssäkrades fyra övergångsställen för gångare, cyklister och moped. Att hastighetssäkra ett övergångsställe innebär att hastigheten för motorfordon begränsas genom avsmalnade vägar och hastighetsgupp samt att tillgängligheten för fotgängare och cyklister förbättras bland annat genom förbättrad belysning.

Dessutom byggdes en ny gång- och cykelväg längs Furuvägen i Köping för att binda samman gång- och cykelvägnätet i kommunen.

Digital säkerhet – Under året har kommunens personal fått utbildning i digital säkerhet. En Nano-utbildning enligt STAR-modellen. Stop (stanna upp), agera inte på impuls. Think (tänk efter), fundera på vad som händer. Ask (fråga), fråga någon efter en annan åsikt. React (reagera), rapportera misstankar och ovanlig aktivitet enligt STAR-modellen.

Hur går det?	2020	2021	2022
Cykelvägar i kommunen (meter/invånare)	2,9 meter	2,9 meter	3,0 meter
Utsläpp av växthusgaser, industri, totalt, ton CO2-ekv/invånare ¹⁴	7,89 ton	Se fotnot 8,60 ton	Se fotnot
Befolkning i kollektivtrafikkära läge, andel (%) ¹⁵	33,8 %	33,9 Se fotnot	Se fotnot

¹⁴ Källa: Kolada. Statistiken uppdateras v 32

¹⁵ Andel av befolkningen som har en trafikerad hållplats, med trafik en gång i timmen, inom 500 meter från bostaden. Källa: Kolada, uppdateras v 23.

Kommenterad [IS1]: ?, Utveckla med något av innehållet i utbildningen.

Kommenterad [MW2R1]: Det var en nanoutbildning i flera delar som skickades ut via e-post.

Följ STAR-modellen när du misstänker att ditt agerande kan påverka informationssäkerheten och när du är osäker:

Stop (stanna upp). Agera inte på impuls.
Think (tänk efter). Fundera på vad som händer.
Ask (fråga). Fråga någon efter en andra åsikt.
React (reagera). Rapportera misstankar och ovanlig aktivitet.

formaterade: Teckensnitt:Fet

formaterade: Teckensnitt:Fet

formaterade: Teckensnitt:Fet

formaterade: Teckensnitt:Fet

Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Mål 10 handlar om att säkerställa att alla människor har samma möjlighet att delta i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Orättvis fördelning av resurser, som rent vatten och mat, kan orsaka konflikter. Mål 10 är en utmaning för Sverige som behöver bli bättre på att motverka intolerans, främlingsfientlighet och hatbrott.

Våra utmaningar

- **Öka tilliten i samhället**

Ett hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Det är också ett samhälle med hög tolerans till människors lika värde, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra.

Antalet invånare med avsaknad av tillit till andra är högre i Köping än för riket i genomsnitt. Tilliten till andra mäts genom studien Liv & Hälsa där deltagarna fått svara på om de tycker att dom i allmänhet kan lita på andra.

- **Motverka ojämlikhet till följd av socioekonomiska faktorer**

Socioekonomiska faktorer, så som hur välutbildade ens föräldrar är samt vad de jobbar med och var i landet man växt upp kan påverka såväl skolresultat, hälsan som vad man väljer att göra på fritiden. I Köpings kommun behöver vi lägga mer kraft och resurser på att motverka ojämlikhet till följd av socioekonomiska faktorer.

- **Arbeta för inkludering**

I allt vårt arbete behöver vi aktivt sträva efter att alla grupper i samhället ska vara inkluderade och känna sig delaktiga.

Det här gjorde vi under 2022

Hela familjen - Hela familjen är en utbildningsinsats som riktar sig till föräldrar med en annan etnisk, religiös eller kulturell bakgrund än den typiskt svenska. Utbildningen syftar till att öka föräldrarnas kunskaper om det svenska samhället, om svenska regler och om myndigheters roll och funktion. 114 individer deltog i satsningen.

Blandad bebyggelse - När vi utvecklar staden arbetar vi för att det på stadsdelsnivå ska bli en blandad bebyggelse genom att planera för olika hustyper, så som villor, radhus och flerbostadshus. Under 2022 arbetade kommunen med detaljplanen för Ullvi ängar där man planerar för en blandning av bostäder, verksamhetsmark, skola, förskola och särskilt boende för äldre.

Ökat stöd för språkutveckling till personal inom vård och omsorg – Vård omsorgscollege har under 2022 utbildat handledare som ska arbeta för att personal som inte har svenska som modersmål ska få utökat stöd i språkutveckling på arbetsplatsen.

Årets LSS¹⁶-kommun enligt Föreningen för Utvecklingsstörda Barn och ungdomar (FUB)

Köping blev 2022 utsedd till årets LSS-kommun i Västmanland. Utmärkelsen fick man bland annat för sitt arbete med att utbilda personal som arbetar med LSS och socialpsykiatri i vad intellektuella funktionsnedsättningar innebär och vilka konsekvenser det ger i vardagen.

Andra satsningar inom området var att utvärdera hur LSS-fritidsverksamhet upplevts genom dialog med de individer som tillhör LSS personkretsar och utifrån det erbjuda anpassade fritidsaktiviteter.

Hur går det?	2020	2021	2022
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	37 %	33 %	36 %
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)¹⁷	71 %	77 %	73 %

¹⁶ LSS hänvisar till lag 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade. Lagen ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

¹⁷ Antalet personer i daglig verksamhet LSS som svarat Ja på frågan Får du bestämma om saker som är viktiga? Dividerat med samtliga personer i daglig verksamhet. Källa: SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvaliteten inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.

Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Världens städer ska planeras så att sociala klyftor och påfrestningar på miljön minskar. När städernas population ökar ställs stora krav på att utveckla inkluderande och trygga miljöer där alla kan känna sig trygga.

En hållbar stad behöver ha bra bostäder för alla, hållbara transportsystem, god tillgång till grönytor och aktivt inkludera såväl nya som befintliga invånare i stadens aktiviteter.

Köping är en kommun med där många av kommunens invånare även arbetar i kommunen men också där många av de som arbetar arbetspendlar till kommunen. Huvudparten av invånarna bor i någon av kommunernas tätorter Köping, Kolsva och Munktorp.

Våra utmaningar

- **Att skapa inkluderande och trygga städer**

I ett hållbart samhälle har alla tillgång till miljöer som gynnar deras hälsa och välbefinnande. För barn kan det handla om möjligheter att kunna gå eller cykla till och från skola och fritidsaktiviteter eller platser för fri lek. För äldre kan det handla om att ha tillgång till en närliggande park, ett bibliotek eller en livsmedelsaffär. För funktionshindrade kan det handla om att ha tillgång till offentliga rum och platser.

I Köping är andelen invånare med avsaknad av tillit till andra högre än för riket i genomsnitt. Tilliten till andra mäts genom studien Liv & Hälsa där deltagarna fått svara på om de tycker att dom i allmänhet kan lita på andra.

- **Hantering av naturkatastrofer och klimatförändringar**

Klimatförändringen medför att de väderhändelser som riskerar att leda till naturkatastrofer blir vanligare. För att minska konsekvenserna av klimatförändringens behöver Köping stärka samhällets möjligheter att hantera förändrade vattenflöden, extrem värme samt stigande vattennivåer i Mälaren.

Det här gjorde vi under 2022

Gångväg efter järnvägen/mot Norsa - En gång- och cykelväg har byggts efter järnvägen ut mot Norsa hagar. Syftet med gång- och cykelvägen är att öka tillgängligheten till Mälaren genom att öppna upp Köpingsvikens strand.

Fördjupad översiktsplan för Köpings tätort - Kommunen har under flera år arbetat med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Köpings tätort. Den fördjupade översiktsplanen för Köpings tätort anger hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Under 2022 lämnades förslaget till fördjupade översiktsplanen ut på samråd genom vilken kommunens medborgare har möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på förslaget.

Utveckling av folkhälsoparken Krillan - Tillgången till grönområden i stadsmiljö har en stor betydelse för stadens mikroklimat och luftkvaliteten. Vid Kristinelunds sportfält i centrala Köping pågår ett arbete med att skapa en folkhälsopark. Folkhälsoparken kommer vara en öppen mötesplats för den traditionella idrotten men också för spontana aktiviteter, rekreation och kultur.

Hur går det?	2020	2021	2022
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	20,6 %	20,7 %	18,7%

Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Den globala konsumtionen och produktionen av varor och tjänster har stor påverkan på såväl miljö, klimat och på människors hälsa. En hållbar konsumtion och produktion innebär bland annat att resurser används effektivt, att man tar hänsyn till ekosystemtjänster och bättre arbetsmiljö där påverkan från farliga kemikalier minskar.

Våra utmaningar

- **Inköp av varor och tjänster**
Sveriges kommunerna står genom inköp av varor och tjänster för klimatpåverkande utsläpp på över 23,5 miljoner ton. Genom att ställa hållbarhetskrav vid upphandling kan kommunen bidra till minskad miljöpåverkan och till bättre arbetsmiljö i produktionsländerna. Lagen om offentlig upphandling ger kommunen möjlighet att inkludera social hänsyn vid inköp av tjänster, varor och entreprenader. Det finns ett lagförslag om att införa en skyldighet att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter, om upphandlingens art motiverar det.
- **Matsvinn**
Matsvinn är mat som går bra att äta men av olika anledningar inte äts eller dricks upp. Den största delen av matsvinnet uppstår i hushållen, men mat slängs i onödan i hela livsmedelskedjan av många olika skäl. Målet i Agenda 2030 är att halvera matsvinnet.
- **Avfall**
Med avfall menas alla föremål eller ämnen som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Insamlad mängd kommunalt avfall per invånare är högre i Köpings kommun än för riket som helhet. Sveriges mål är att minska mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter samt minska de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat omfattar att ställa miljökrav vid upphandling, låna ut sport- och fritidsutrustning genom fritidsbanken samt hantera avfall enligt interna rutiner, har följande insatser genomförts under året.

Utveckling av kommunens verksamheters rutiner för att hantera avfall hållbart

- Kommunens verksamheters hantering av avfall har analyserats och kommunens interna rutin för hantering av avfall inom den egna verksamheten har uppdaterats.

Anpassad matsedel i måltidsverksamheten - I vår måltidsverksamhet anpassade vi matsedeln och våra recept för att minska matsvinn och klimatpåverkan och öka användningen av råvaror i säsong. I våra inköp prioriterade vi svenska, ekologiska och närproducerade livsmedel.

Kontinuerligt arbete för återbruk av möbler och cyklar - Kommunens servicelag arbetar med återbruk av möbler och cyklar vilket förlänger produkternas liv och minskar uppkomsten av avfall. Under året har servicelaget även samlat in möbler och husgeråd till flyktingar från Ukraina som fått boende i Köping.

Hur går det?	2020	2021	2022
Insamlat kommunalt avfall, totalt, kg/invånare	562 kg	555 kg	Nyckeltal ämte -ej tillgängligt för året
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel %	34,0 %	33,2 %	32,9 %
Svenskproducerade livsmedel i kommunens verksamhet, andel %	-	62 %	60 %

Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Effekterna av klimatförändringarna påverkar alla människor och länder på jorden genom naturkatastrofer som torka, vattenbrist, översvämningar, orkaner och kollapsade ekosystem.

Den globala medeltemperaturen ligger nu 1 grad över förindustriell tid och konsekvenserna av ett förändrat klimat börjar bli kännbara.

Mål 13 handlar om alla länders ansvar att motverka människans negativa påverkan på klimat och miljö samt att stärka sin förmåga att hantera klimatrelaterade kriser.

Våra utmaningar

- **Minskad klimatpåverkan**

Sverige har som mål att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045. I Köpings kommun är utsläppen av växthusgaser drygt dubbelt så höga per invånare som för riket som helhet. En stor bidragande orsak till de höga utsläppen av växthusgaser i kommunen är de industri som är verksamma i kommunen. Kommunens egen organisation orsakar klimatpåverkande utsläpp främst från inköp, resor och byggnation av exempelvis skolor och vägar.

Kommunen kan arbeta för att minska klimatpåverkande utsläppen i den geografiska kommunen genom att samverka med näringslivet samt underlätta klimatsmarta val.

- **Minska klimatpåverkan från transporter**

Transport av personer och varor inom Sverige står idag för en fjärdedel av Sveriges energianvändning. Många av de bilresor som genomförs idag är under fem kilometer och skulle kunna ersättas med gång eller cykel. Genom sitt ansvar för samhällsplanering samt tätortsnära kollektivtrafik kan kommunen underlätta hållbart resande.

- **Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer**

Klimatrelaterade kriser orsakade av skyfall, storm, värmeböljor samt ras och skred kommer påverka kommunen framöver. Redan i dag ser man hur värmeböljor påverkar äldre och unga i kommunal verksamhet. Detta ställer

förändrade krav på kommunens planering av hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver det kontinuerliga arbetet som bland annat omfattar att ställa klimatkrav vid upphandlingar, använda förnybara bränslen i kommunens fordon samt anpassa matsedlar och recept för att minska matsvinnet och öka användningen av råvaror i säsong har följande insatser som bidrar till minskad klimatpåverkan genomförts i kommunen.

Energi- och klimatrådgivning

Genom energikontoret i Mälardalen erbjuder kommunen gratis energi- och klimatrådgivning till företag och privatpersoner. Energi- och klimatrådgivaren ökar kunskapen och underlättar för såväl privatpersoner som företag att göra medvetna val exempelvis gällande hur man kan minska energianvändningen i sitt hem, vilka för- och nackdelar det finns med olika uppvärmningssystem samt vad man ska tänka på och vilka stöd som finns vid installation av laddplatser för bilar.

Fjärrvärme

Genom VME fjärrvärme levereras fjärrvärme till hushåll, företag och offentlig verksamhet i Köping, Arboga och Kolsva. Fjärrvärmen består av energi från industrins spillvärme, energiåtervinning från avfallsförbränning, förbränning av biobränslen samt mindre än 1% fossil olja.

Främjande av transporter genom gång- och cykel.

Ett sätt att göra transporter mer hållbara är att byta transportslag och åka tåg, cykla eller gå i stället för att åka bil. I Sverige är varannan bilresa under fem kilometer – ett avstånd kort nog för att cykla.

För att främja transporter med gång och cykel har kommunen under året byggt fler och säkrare cykelvägar samt gång- och cykelöverfarter, delat ut cyklar till flyktingar bosatta i Köping samt delat ut cykelhjälm till barn.

Hur går det?	2020	2021	2022
Utsläpp till luft av växthusgaser, totalt i kommunen, ton CO ₂ e/invånare	11,30 ton	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året 11,87 ton	Nyckeltal ännu ej tillgängligt för året
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	52,4 %	55,9 %	61,5%

Fossilberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	9,5 %	12,9 %	14,8%
--	-------	--------	-------

Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling.

Friska hav bidrar till en frisk planet, stabiliserar klimatförändringar samt bidrar med mat till en stor del av världens befolkning. Östersjön är ett av världens mest nedsmutsade inlandhav med döda bottenar och små fiskbestånd. Genom att stoppa överfisket, minska föroreningar och försurning kan vi verka för att bevara de marina resurserna.

Köpings koppling till Mälaren och Östersjön gör att kommunens sjöar och vattendrag påverkas och påverkar av hur Östersjön mår.

Våra utmaningar

- **Förbättrad vattenkvalitet**
I många av kommunens sjöar och vattendrag behöver vi förbättra vattenkvaliteten och minska föroreningar och övergödning.
- **Övergödning**
Gamla avlopp och otillräcklig avloppsrening bidrar till övergödning i våra sjöar och vattendrag. Risker är störst vid häftiga regn eller andra driftstörningar.

Det här gjorde vi under 2022

I kommunens ordinarie uppdrag ingår att rena avloppsvatten och kalka sjöar och vattendrag.

Rening av avloppsvatten

Som huvudman för kommunens vatten – och avloppsanläggningar ansvarar Västra Mälardalens Energi och miljö för att avloppsvatten renas från näringsämnen. En väl fungerande rening av avloppsvatten minskar utsläppen av näringsämnen och den kommunala avloppsreningen är en viktig åtgärd för att minska övergödningen i Mälaren.

Kalkning av sjöar och vattendrag

Många vatten i Sverige och i Köping är på grund av utsläpp från industrier och trafik samt försurade. Ett försurat vatten är skadligt för såväl insekter som fiskar, varför sjöar och vattendrag i Köpings kommun har kalkats sedan flera år.

Certifierad fisk

Måltidsenheten köper bara certifierad viltfångad fisk eller odlad fisk.

Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Ekosystem och biologisk mångfald är grundläggande för vårt liv på jorden. Jordens ekosystem levererar inte bara tjänster i form av att rent vatten, mat och rekreation utan kan även dämpa buller, minska luftföroreningar, reglerar klimatet samt hantera dagvatten och minska översvämningsrisker. I dag är den biologiska mångfalden hotad. De största hoten mot den biologiska mångfalden är förändrade livsmiljöer, överexploatering av arter (genom exempelvis fiske och jakt), klimatförändringar, föroreningar samt undanträngning av invasiva arter.

Våra utmaningar

- **Utarmning av den biologiska mångfalden**
Biologisk mångfald är den variation av arter och livsmiljöer som finns i naturen och som bidrar till att skapa fungerande ekosystem. Kommunen behöver arbeta för att minska förlusten av biologisk mångfald.
- **Undanträngning av naturliga livsmiljöer**
Växande tätorter, förändrat skogs- och jordbruk samt påverkan på sjöar och vattendrag kan leda till undanträngning av växter och djur. Idag finns det en mållkonflikt gällande hur marken ska användas då existerande naturmiljöer kan behöva tas i anspråk för vägar, industrimark och bostäder samtidigt som behovet av naturmiljöer för rekreation, klimatanpassning och dagvattenhantering ökar. I Sverige är cirka 15 % av landytan skyddad i någon form. I Köping är andelen natur som skyddats genom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden eller biotopskyddsområden 0,7 % och bland de lägsta i riket.
- **Motverka spridning av invasiva arter**
Den snabba globalisering, internationell handel och resande har lett till en ökad spridning av arter världen över, varav vissa blir invasiva på sina nya lokaler. En invasiv främmande art är en art som tagit sig över naturliga barriärer med människans hjälp och orsakar skada på bland annat biologisk mångfald på den nya platsen genom att konkurrera ut inhemska arter. I Köpings kommun finns problem med de invasiva arterna jättebalsamin, björnloka, sjögull och parkslide.

Det här gjorde vi under 2022

Insatser för biologisk mångfald - Genom att ersätta klippta gräsytor med ängar har kommunen bidragit till att öka den biologiska mångfalden i kommunens tätorter samtidigt som skötselbehovet av ängarna i framtiden kommer vara lägre än för de klippta gräsmattorna.

Genom projektet Köping planterar för planeten har kommunen delat ut ängsfröer till privatpersoner i kommunen. Genom att skapa små ängar med naturligt förekommande blommor ökar den biologiska mångfalden samt tillgången till mat och näring för naturliga pollinerande insekter.

Bekämpning av invasiva arter - I Köping finns problem med de invasiva arterna jättebalsamin, sjögull och björnlöka. Under året har kommunen bekämpat spridningen av björnlöka - genom ordinarie verksamhet, jättebalsamin - genom särskilda insatser samt sjögull - genom samverkan med andra kommuner runt Mälaren.

Insektshotell, fågelholkar och fladdermusholkar - Det råder en brist på naturliga boplatser för fåglar och insekter då det tas bort mycket död ved ur våra grönområden. Genom att sätta upp fågelholkar, fladdermusholkar och insektshotell skapas nya boplatser. Under året satte kommunen ut flera nya insektshotell, fågelholkar och fladdermusholkar.

Hur går det?	2020	2021	2022
Skyddad natur totalt (andel %) ¹⁸	0,7 %	0,7 %	0,7%

¹⁸ Areal skyddad natur delat med den totala arealen i kommunen. Med skyddad natur avses nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden samt biotopskyddsområden. Källa: Kolada

Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Mål 16 handlar om vikten av fredliga och inkluderande samhällen där alla har tillgång till juridisk identitet och rättvisa. Det är vårt gemensamma ansvar att skapa en bättre värld med fredliga samhällen där alla är inkluderade.

Sverige är ett fredligt land med väl fungerande samhällsinstitutioner och låg korruption, men exempelvis vår omfattande vapenexport utgör en målkonflikt i den globala strävan efter fredliga samhällen

Våra utmaningar

- **Otrygghet**
Köping har en relativt hög andel invånare som undviker att gå ut ensamma av rädsla att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad.
- **Våldsbrott**
Antalet anmälda våldsbrott ligger på en högre nivå i Köpings kommun jämfört med Sverige som genomsnitt.

Det här gjorde vi under 2022

Utöver ordinarie uppdrag, vilket bland annat handlar om att skapa ett fredligt och inkluderande samhälle och ett samhälle där invånare ska känna sig trygga, har följande insatser som bidrar till målet genomförts.

Säkerställa att våra barn och elever känner sig trygga i våra verksamheter -

Utbildningsförvaltningen har arbetat aktivt för att säkerställa att barn och elever ska känna sig trygga när de är i skola, förskola och fritidshem. Några insatser som gjorts under året är att ta fram en ny krisledningsplan, ta fram en hot- och våldsplan samt arbetat systematiskt med arbete mot hot och våld.

Belysning - Genom kontinuerliga insatser för att skapa tryggare platser genom belysning har den upplevda tryggheten på tidigare otrygga platser i kommunen kunna förbättrats. Under året påbörjades även projektet ”Ett ljusare Köping” som arbetar för ett tryggare och ljusare centrum.

Stöd till barn, unga och familjer - Social och arbetsmarknadsförvaltningen har under året utvecklat sina arbetsmetoder för att stötta barn, unga och familjer. Bland

annat infördes metoden Signs of safety, som är ett förhållningssätt med rötter i lösningsfokus, nätverksarbete och kunskapen om att samarbetsrelationen är avgörande för utfallet.

Hur går det?	2020	2021	2022
Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	41	39	32
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 invånare	935	1347	1152

Genomförande och partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

För att nå målen i Agenda 2030 krävs samordnade insatser på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Det krävs också att vi samverkar med den privata sektorn och med civilsamhället. En generell utmaning är att det kan vara resurskrävande att etablera och upprätthålla samverkan med andra parter på ett bra sätt.

Våra utmaningar

Köpings kommun har tre kommunövergripande utvecklingsmål som fokuserar på utvecklingen av det lokala samhället och demokratin.

Vår ambition är att till 2027 vara en av Sveriges bästa kommuner inom respektive utvecklingsmål.

Mål 1 - När vi säger tillsammans menar vi det

- Köpings kommun har en levande demokrati där delaktighet och kommunikation bygger tillit.

Mål 2 - Vi växer med ansvar

- Köping är en hållbar, trygg och inspirerande kommun som ger förutsättningar för livskvalitet.

Mål 3 - Det vi erbjuder lockar

- Köping är en kommun där människor och företag vill etablera sig och växa och där kompetens både finns och skapas.

Det här gjorde vi under 2022

Kommunen deltog i många olika samverkansnätverk. Några exempel på samverkansprojekt som kommunen deltagit i och som varit nya för året är:

Samverkan mellan kommun och föreningsliv - Fritidskonsulenter inom LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) samverkar med kommunens föreningar och studieförbund inom kultur och idrott för att öka möjlighet till en aktiv fritid för personer med olika funktionsnedsättningar.

Glokala Sverige – är ett kommunikations- och utbildningsprojekt med syfte att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 bland politiker och tjänstepersoner i kommuner och regioner. Köpings kommun antogs 2022 till Glokala Sverige och genomförde under året utbildningar om Agenda 2030 för politiker och tjänstemän.

Hållbarhetsgrupp i Köpings kommun – samlar personer inom Köpings kommunkoncern som arbetar med hållbarhetsfrågor. Hållbarhetsgruppen startades 2022 och har under året arbetat med att framställa denna hållbarhetsrapport.

ESF Projektet #Klar Framtid bedrevs tillsammans med Region Sörmland, Eskilstuna kommun, Vingåkers kommun, Katrineholms kommun, AF samt Oxelösunds kommun. Handlar om att få ungdomar som hoppat av gymnasiet att återuppta sina studier eller motiveras till andra insatser som leder till egenförsörjning.

Samverkan kring Alkoholhandläggning. Köpings kommun ansvarar sedan tidigare för alkoholhandläggning för Köpings, Arboga och Kungsörs kommuner. Från 2022 ansvarar Köpings kommun även för alkoholhandläggning för Skinnskattebergs kommun. Alkoholhandläggning innebär hantering samt beslut kring ansökningar om nya tillstånd, såväl som yttre tillsyn. Alkoholhandläggare samverkar med Näringslivsenheten, Polis, Räddningstjänst och kommunala tillsynsmyndigheter.